

Sociální problémy v soudobé Číně

Pracovní podmínky, odbory,
nezaměstnanost

Zaměstnanost do 80. let

- Cílem socialistické ekonomiky byla 100% zaměstnanost
 - plánované hospodářství (x poptávka a nabídka)
 - nízké mzdy
 - malá produktivita práce
 - nízká konkurenceschopnost
 - nízká flexibilita pracovního trhu
 - malá šance pro kreativitu a inovace
 - práce „od kolébky po rakev“
- 铁饭碗 *tiě fàn wǎn* - „Železná miska rýže“
- Zajištěno v rámci lidových komun (人民公社 *rénmín gōngshè*) a pracovních jednotek (单位 *dānwèi*)
- Cílem současné vlády je zavedení pravidel volného trhu a udržení minimální míry sociálního smíru
 - změny od roku 1978

Reformy po roce 1978

- Rušení neperspektivní výroby, zavírání továren, propouštění nadbytečných státních zaměstnanců, zvyšování mezd, inflace, zvyšování životních nákladů
- Již v roce 1979 – 20 milionů nezaměstnaných (méně než 3%)
- V roce 2004 nezaměstnanost 4,2% (oficiální údaje) – 10% (odhady); 2013 – 4,1%
- Na pracovním trhu v roce 2005 60% populace = cca 800 milionů osob:
 - 49% zemědělství, lesnictví, rybolov
 - 22% těžba, průmysl, stavebnictví
 - 29% služby a jiné

Minimální mzda a pojištění

- Minimální mzda v současnosti nastavena dle regionů (do roku 2015 by měla být jednotná pro celou ČLR - 40% průměrného příjmu ve městech)
 - Shenzhen – 1500 RMB
 - Beijing, Shanghai – 1300 RMB
 - Fujian, Jiangsu, Sichuan – 750-1100 RMB
 - Jinagxi, Gansu, Ningxia, Qinghai – 500-750 RMG
- Systém sociálního pojištění (Zákon o pojištění z roku 2010, 中华人民共和国社会保险法 *Zhōnghuá rénmín gònghéguó shèhuì bǎoxiǎnfǎ*):
 1. Důchodové pojištění
 2. Zdravotní pojištění
 3. Úrazové pojištění (v zaměstnání)
 4. Pojištění proti nezaměstnanosti
 5. Mateřská dávka
 6. Stavební spoření
- Pojištění proti nezaměstnanosti 1-2% platu (zaměstnanec i zaměstnavatel), platba dle odpracovaných let méně než minimální mzda

Čínské odbory

- Celočínská federace odborových svazů
中华全国总工会 *Zhōnghuá Quánguó Zǒnggōng Hui*
 - založeny 1925 KMT
 - jediná legální odborová organizace
 - podniky (i zahraniční) nuceny zakládat odborové buňky
 - jsou nástrojem státu, nikoliv pracujících
 - nejsou nezávislé, nemohou si volit své vedení
 - mezinárodní odborová organizace ICFTU je neuznává
- Vznik paralelních ilegálních organizací

Pracovní a životní podmínky

Práce ve velkých výrobních komplexech (Foxconn, Honda, Toyota, Flextronicx, Chongqing Brewery Comp./Carlsberg...):

- nízké mzdy a vysoká míra konkurence na pracovním trhu
- dlouhé zkušební doby, zadržování mezd
- slabá kontrola zdravotních podmínek a pracovní ochrany
- diskriminace mladých pracovníků, žen
- přísný pracovní režim (přesčasy, náročnost)
- armádní životní režim (oddělené ubytovny)
- bydlení a strava uvnitř podniků
- slabá záchranná sociální síť
- vysoká fluktuace pracovní síly
- nárůst protestů pracujících (nová generace migrantů)
- vysoká míra sebevraždy

Diskriminace při hledání práce

- Zájemci o práci jsou běžně diskriminováni na základě výšky, vzhledu, zdravotního stavu, místa původu nebo věku
- Hledači zaměstnání jsou běžně odmítáni, protože jsou: „příliš škaredí“, „příliš krátkí“, „prodělali žloutenku“ atp.

Typické pracovní inzeráty na běžné manuální pozice:

1. „Věk 18 až 35, středoškolské vzdělání“
2. „Dobré zdraví, dobrá kvalita“
3. „Hygienické návyky, ochota snášet útrapy () a tvrdou práci“
4. „Žena 1.66 metru a vyšší“
5. „Osoby z Jiangxi a Sichuanu se ani nemusí obtěžovat“

(citováno dle LABOR IN CHINA: WORKING CONDITIONS, WAGES AND STRESS,
<http://factsanddetails.com/china.php?itemid=367>)

Inspirativní zdroje informací

China Labour Bulletin (<http://www.clb.org.hk/en/>) Hongkong

China Labour Watch (<http://www.chinalaborwatch.org>) USA

发展交流网 - China NGO Forum (<http://www.ngocn.net/>) ČLR

China strikes (<https://chinastrikes.crowdmap.com>)

Fenomén „Nového čínského dokumentu“ (<http://dgeneratefilms.com>)

Filmy, knihy, reportáže:

